C/2025/5141

28.10.2025

# Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego

# Dobre praktyki w zakresie dialogu obywatelskiego UE w świetle procesów partycypacyjnych

# (opinia z inicjatywy własnej)

(C/2025/5141)

Sprawozdawca: **Arnaud SCHWARTZ**

| | |
|---|---|
| Doradczynie i doradcy | Matteo VESPA (z ramienia sprawozdawcy, Grupa III)<br>Ruairí FITZGERALD (Grupa II) |
| Decyzja Zgromadzenia Planarnego | 19.9.2024 |
| Podstawa prawna | Art. 52 ust. 2 regulaminu wewnętrznego |
| Sekcja odpowiedzialna | Sekcja Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Obywatelstwa |
| Data przyjęcia przez sekcję | 27.6.2025 |
| Data przyjęcia na sesji plenarnej | 16.7.2025 |
| Sesja plenarna nr | 598 |
| Wynik głosowania (za/przeciw/ wstrzymało się) | 183/3/5 |

## 1. Wnioski i zalecenia

1.1. Niestrudzone wysiłki społeczeństwa obywatelskiego na rzecz promowania zaangażowania obywatelskiego i aktywnego obywatelstwa, krzewienia dialogu obywatelskiego, propagowania praw człowieka i promowania praktyk demokratycznych stanowią nieoceniony wkład w siłę, odporność i legitymację UE ([1]).

1.2. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES) stwierdza, że w strukturach i procesach dialogu społecznego należy w pełni doceniać i szanować szczególną rolę organizacji partnerów społecznych. Trzeba zarazem przyznać, że dialog obywatelski z udziałem szerszego grona zainteresowanych stron i na temat większego spektrum zagadnień jest odrębnym procesem. Rozróżnienie to należy również wprowadzić odnośnie do wspierania budowania zdolności partnerów społecznych i szerzej pojętego społeczeństwa obywatelskiego ([2]).

1.3. W kontekście wyraźnych kryzysów geopolitycznych, gospodarczych, społecznych i ekologicznych i wyzwań cyfrowych EKES wzywa instytucje UE i państwa członkowskie do podjęcia działań w oparciu o jego wcześniejsze propozycje dotyczące poprawy dialogu społecznego i obywatelskiego oraz do ogólnego zaangażowania obywateli w demokrację.

([1]) Wkład EKES-u w program prac Komisji Europejskiej na 2025 r.: https://www.eesc.europa.eu/en/documents/resolution/european-economic-and-social-committee-contribution-2025-european-commission-work-programme-all-languages.

([2]) Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wniosek dotyczący zalecenia Rady w sprawie wzmacniania dialogu społecznego w Unii Europejskiej" (COM(2023) 38 final – 2023/0012 (NLE)) oraz „Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów »Wzmacnianie dialogu społecznego w Unii Europejskiej: wykorzystanie jego pełnego potencjału do zarządzania sprawiedliwymi transformacjami«" (COM(2023) 40 final) (Dz.U. C 228 z 29.6.2023, s. 87), pkt. 1.7.

1.4. Ponadto apeluje do instytucji unijnych o wykorzystanie uzupełniających elementów dialogu obywatelskiego, które zostały przedstawione w niniejszej opinii z inicjatywy własnej.

1.5. W oparciu o zobowiązanie Komisji Europejskiej do natężenia współpracy z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego Komitet zamierza ściśle współpracować z Komisją Europejską i innymi kluczowymi zainteresowanymi stronami w tworzeniu platformy społeczeństwa obywatelskiego, zarządzaniu nią i zapewnieniu jej regularnego funkcjonowania.

1.6. W związku z tym EKES, jako oparty na Traktacie organ doradczy UE, w którego skład wchodzą przedstawicielki i przedstawiciele organizacji pracodawców, pracowników i społeczeństwa obywatelskiego oraz jako dom zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, proponuje, że zostanie gospodarzem tej platformy. Utworzono specjalną grupę ad hoc składającą się z członkiń i członków Komitetu, aby dalej rozwijać współpracę EKES-u z platformą.

1.7. Komitet, wspierany przez instytucje UE, mógłby również stworzyć przestrzeń dla udziału obywateli i zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego i stać na jego straży, co zwiększyłoby skuteczność konsultacji prowadzonych przez Komisję i inne instytucje oraz pozwoliło systematycznie gromadzić informacje zwrotne dotyczące opinii od członkiń i członków EKES-u i ogólnie od europejskiego zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego na temat głównych priorytetów i strategii politycznych w europejskiej agendzie politycznej ([3]).

1.8. Ponadto Komitet zwraca uwagę, że jego propozycje opierają się na Traktacie o Unii Europejskiej (TUE), Traktacie o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) oraz sprawozdaniu końcowym Konferencji w sprawie przyszłości Europy z 9 maja 2022 r., w którym wyraźnie wzywa się do wzmocnienia instytucjonalnej roli EKES-u i jego pozycji jako podmiotu ułatwiającego działania w zakresie demokracji uczestniczącej, takie jak zorganizowany dialog ze społeczeństwem obywatelskim.

## 2. **Uwagi ogólne**

2.1. Zorganizowane społeczeństwo obywatelskie ma do odegrania kluczową rolę w ułatwianiu uczestnictwa i wyrażania aspiracji całego, zróżnicowanego spektrum jednostek i grup społecznych w demokratycznym procesie decyzyjnym. Udział społeczeństwa obywatelskiego jest kluczowym elementem europejskiej demokracji – zarówno jako warunek wstępny legitymizacji polityk UE, jak i narzędzie gwarantujące, że polityki i przepisy opracowywane na szczeblu europejskim odpowiadają sytuacji i potrzebom wszystkich, na które mają one wpływ. Dialog instytucji ze społeczeństwem jest podstawowym narzędziem budowania zaufania ludzi do demokracji.

2.2. Jako organ doradczy upoważniony na mocy TFUE ([4]) EKES dysponuje szczególną wiedzą fachową i stanowi jedyne w swoim rodzaju stałe forum dialogu obywatelskiego, w ramach którego proponuje się rozwiązania oparte na konsensusie między przedstawicielami pracodawców, pracowników i innych organizacji społeczeństwa obywatelskiego ([5]). Członkinie i członkowie EKES-u posiadają mandat swych organizacji ([6]) i reprezentują ok. 90 mln osób ze wszystkich środowisk.

2.3. Od dziesięcioleci EKES przyczynia się do rozwoju dialogu obywatelskiego ([7]), który został następnie włączony do art. 11 ust. 1 i 2 Traktatu z Lizbony. Komitet zauważył niedawno ([8]), że Społeczeństwo Obywatelskie Europy zaapelowało o przestawienie się na bardziej sformalizowane i usystematyzowane ramy dialogu obywatelskiego UE ([9]).

([3]) Grupa Łącznikowa EKES-u, cykl dialogu 2024, dokument otwierający debatę na temat *europejskiej strategii na rzecz społeczeństwa obywatelskiego*: https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2025-01/reflection_paper_on_a_european_strategy_for_civil_society_fin_eesc-2024-04653-00-00-info-edi.pdf.

([4]) Art. 300–304 TFUE.

([5]) Art. 300 ust. 2 TFUE.

([6]) Dz.U. C 349 z 29.9.2023, punkt 4.5, oraz Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wzmocnienie dialogu obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE: kierunki działań" (opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji belgijskiej) (Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj), punkt 1.8.

([7]) Kompendium EKES-u 2020 na temat demokracji uczestniczącej: https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/participatory-democracy-success-story-written-eesc.

([8]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, punkt 3.8.

([9]) Pismo otwarte Społeczeństwa Obywatelskiego Europy do przewodniczącej Komisji Europejskiej, 2022: https://www.eesc.europa.eu/en/our-work/publications-other-work/publications/participatory-democracy-success-story-written-eesc. Bez partnerów społecznych.

2.4. EKES wezwał również instytucje UE do objęcia wiodącej roli w przygotowaniu strategii na rzecz społeczeństwa obywatelskiego, wraz z jasnym planem działania ([10]). Na wniosek prezydencji belgijskiej Komitet zbadał niedawno, w jaki sposób wzmocnić dialog obywatelski, w tym jakie elementy można by włączyć do ram, aby w większym stopniu sprzyjać bezpośredniemu uczestnictwu obywatelek i obywateli oraz dialogowi z instytucjami pośredniczącymi, zarówno na szczeblu europejskim, jak i na szczeblu państw członkowskich ([11]).

2.5. Nawiązując do wcześniejszych prac EKES-u na ten temat ([12]), w niniejszej opinii przedstawiono główne aspekty ram w większym stopniu sprzyjających dialogowi obywatelskiemu na szczeblu UE w oparciu o TFUE i dobre praktyki.

## 3. **Cel dialogu obywatelskiego**

3.1. Dialog obywatelski powinien być stałą, ustrukturyzowaną, opartą na równości i znaczącą interakcją między instytucjami a zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim, umożliwiającą tworzenie odpowiednich strategii politycznych, które będą następnie wdrażane i oceniane.

3.2. Opierając się na zaleceniach Konferencji w sprawie przyszłości Europy, należy podkreślić i usprawnić szczególną rolę EKES-u jako instytucjonalnego strażnika procedur konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim i ogólnie dialogu obywatelskiego, jak stwierdzono w opinii w sprawie paneli obywatelskich ([13]).

3.3. Dialog obywatelski powinien także być inkluzywny, przejrzysty i zorientowany na wyniki, umożliwiać merytoryczną wymianę informacji, wiedzy fachowej i doświadczeń, a także stwarzać przestrzeń na informacje zwrotne. Wiąże się to ze współtworzeniem rozwiązań i długotrwałego partnerstwa między władzami publicznymi a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Dialog ten powinien odbywać się na wszystkich szczeblach i na wszystkich etapach cyklu podejmowania decyzji politycznych – od ustalania programu poprzez określanie stanowisk i priorytetów, aż po ocenę. Powinien gwarantować, że decyzje polityczne będą uwzględniać potrzeby osób, do których się odnoszą, zwłaszcza grup znajdujących się w trudnej sytuacji i grup najbardziej zmarginalizowanych, co pozwoli zapewnić udział tych osób w procesie kształtowania polityki oraz skuteczność przyjmowanych środków.

3.4. Dialog obywatelski na szczeblu UE powinien zawsze obejmować organizacje społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu unijnym. Dając przykład innym instytucjom UE, EKES powołał w 2004 r. Grupę Łącznikową z myślą o zapewnieniu ram dla dialogu i współpracy z europejskimi organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i sieciami. Grupa współpracuje w kwestiach przekrojowych będących przedmiotem wspólnego zainteresowania. Zapewnia europejskim organizacjom parasolowym społeczeństwa obywatelskiego ([14]) wyjątkową strukturę instytucjonalną, która umożliwia dialog obywatelski i sprzyja demokracji uczestniczącej. Dzięki tej platformie zorganizowane społeczeństwo obywatelskie uczestniczące w grupie łącznikowej może omawiać program UE i jej procesy decyzyjne oraz wywierać na nie wpływ (zgodnie z postanowieniami art. 11 TUE) ([15]).

([10]) Wkład EKES-u w program prac Komisji Europejskiej na 2025 r., punkt 6.7: https://www.eesc.europa.eu/en/documents/resolution/european-economic-and-social-committee-contribution-2025-european-commission-work-programme-all-languages.

([11]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj.

([12]) W szczególności Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego – Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie obrony demokracji (COM(2023) 630 final) – Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenia (UE) nr 1024/2012 i (UE) 2018/1724 w odniesieniu do niektórych wymogów określonych w dyrektywie (UE) XXXX/XXXX (COM(2023) 636 final) – Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającej zharmonizowane wymogi na rynku wewnętrznym dotyczące przejrzystości reprezentacji interesów w imieniu państw trzecich oraz zmieniającej dyrektywę (UE) 2019/1937 (COM(2023) 637 final) (Dz.U. C, C/2024/4061, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4061/oj, Dz.U. C 349 z 29.9.2023, s. 69)_, Dz.U. C 228 z 29.6.2023, s. 87.

([13]) Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „W jaki sposób nawiązać dialog z docelowymi grupami społeczeństwa i skutecznie wykorzystywać wyniki prac paneli obywatelskich?" (opinia z inicjatywy własnej) (Dz.U. C 349 z 29.9.2023, s. 69) oraz Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego – Ogólna nierównowaga w ochronie socjalnej, w szczególności w odniesieniu do nowych form pracy i nietypowych pracowników (opinia z inicjatywy własnej) (Dz.U. C, C/2025/106, 10.1.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/106/oj), punkt 5.9.

([14]) Nie obejmuje to europejskich organizacji partnerów społecznych: organizacje społeczeństwa obywatelskiego/Sociétés civiles Organisées, EKES: https://www.eesc.europa.eu/en/sections-other-bodies/other/liaison-group/organisation/civil-society-organisations-societes-civiles-organisees.

([15]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, punkt 2.4.

3.5. Instytucje UE mają prawny obowiązek ciągłego i skutecznego wdrażania art. 11 TUE na szczeblu UE ([16]), co podkreślono również w niedawnym dokumencie otwierającym debatę Grupy Łącznikowej pt. „Europejska strategia na rzecz społeczeństwa obywatelskiego" ([17]). Art. 11 TUE prawnie zobowiązuje instytucje unijne do prowadzenia otwartego, przejrzystego i regularnego dialogu ze stowarzyszeniami przedstawicielskimi i społeczeństwem obywatelskim. Brakuje jednak wytycznych dotyczących sposobu, w jaki społeczeństwo obywatelskie może zaangażować się w ten konstruktywny dialog z instytucjami UE ([18]).

3.6. EKES jest zdania, że wprowadzenie w życie art. 11 TUE wymaga stosowania pewnych norm we wszystkich instytucjach UE. Powinno to obejmować takie kwestie jak znaczenie dialogu obywatelskiego, ukierunkowanie tego dialogu na wyniki, regularność i harmonogram działań, wspólny program polityczny i wspólne priorytety, włączenie słabszych grup społecznych, informacje zwrotne i wyniki. EKES podkreśla, że strategia ta może faktycznie poprawić wdrażanie środków polityki europejskiej w codziennym życiu obywateli. Ponadto sprawniejsze wdrażanie art. 11 TUE z myślą o zwiększeniu zaangażowania zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w procesie kształtowania polityki UE, przy jednoczesnym wzmocnieniu roli EKES-u, doprowadziłoby do lepiej ukierunkowanej i skuteczniejszej polityki ([19]).

3.7. W dialogu obywatelskim powinni uczestniczyć przedstawiciele delegowani przez zorganizowane społeczeństwo obywatelskie. Krajowe i regionalne organizacje społeczeństwa obywatelskiego od dawna samoorganizowały się w sieci oparte na członkostwie oraz organizacje parasolowe UE służące interakcji z instytucjami UE. Parlament Europejski, a następnie Komisja Europejska za pośrednictwem różnych programów finansowania, wspierały tę współpracę transnarodową w celu zapewnienia demokratycznego uczestnictwa i lepszego sprawowania rządów, działania na rzecz zniwelowania przepaści między obywatelami a instytucjami UE oraz wyważenia interesów prywatnych.

3.8. Dialog obywatelski nie wyklucza udziału zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego w forach konsultacyjnych i decyzyjnych wraz z innymi ważnymi podmiotami takimi jak ośrodki analityczne, instytuty badawcze i inne organizacje zainteresowanych stron. Powinien on raczej uzupełniać, a nie zastępować obecne praktyki dotyczące angażowania zainteresowanych stron, określone w ramach lepszego stanowienia prawa, a także powinien przyczyniać się do poprawy przejrzystości, informacji zwrotnych i działań następczych.

3.9. EKES ponawia swój apel ([20]) o strategię na rzecz dialogu obywatelskiego, która doprowadziłaby do opracowania planu działania. W swojej opinii „Wzmocnienie dialogu obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE" zaproponował, że strategia mogłaby stać się jednym z filarów pakietu na rzecz obrony demokracji. Apel ten pozostaje aktualny i powinien zostać uwzględniony w nadchodzącym wniosku dotyczącym europejskiej tarczy demokracji. Ponadto strategia mogłaby mieć na celu osiągnięcie porozumienia międzyinstytucjonalnego między instytucjami UE określającego działania i związane z nimi zasoby, które należy wykorzystać, zgodnie z wnioskiem Grupy III EKES-u oraz szeregu sieci, organizacji i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego ([21]). Powinno się to odbywać przy wsparciu Komitetu i udziale sieci społeczeństwa obywatelskiego na szczeblu UE. Strategia stanowiłaby pierwszy krok na drodze do zwiększenia roli społeczeństwa obywatelskiego i dalszego rozwinięcia dialogu obywatelskiego ([22]).

3.10. EKES odnotowuje, że Komisja zobowiązała się do zacieśnienia współpracy ze społeczeństwem obywatelskim w zakresie demokracji, praworządności i powiązanych kwestii oraz stworzenia platformy społeczeństwa obywatelskiego w celu wspierania bardziej systematycznego dialogu obywatelskiego i działań na rzecz lepszej ochrony społeczeństwa obywatelskiego, działaczek i działaczy oraz osób broniących praw człowieka w ich codziennej pracy ([23]).

3.11. Jako organ doradczy UE upoważniony na mocy Traktatów, składający się z osób reprezentujących organizacje pracodawców i pracowników i inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego, EKES wzywa Komisję, by wyznaczyła go na instytucję ułatwiającą stworzenie platformy społeczeństwa obywatelskiego, jej funkcjonowanie i zarządzanie nią, a także by zapewniła mu dodatkowe zasoby na ten cel.

([16]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, punkt 5.3.
([17]) https://www.eesc.europa.eu/pl/news-media/news/civil-society-organisations-call-eu-civil-society-strategy.
([18]) Grupa Łącznikowa, cykl dialogu 2024, dokument otwierający debatę na temat *europejskiej strategii na rzecz społeczeństwa obywatelskiego*.
([19]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, punkt 1.9.
([20]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, punkt 1.5.
([21]) https://www.eesc.europa.eu/sites/default/files/2024-01/qe-04-23-852-pl-n.pdf.
([22]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, punkt 1.5.
([23]) Pismo określające zadania komisarza Michaela McGratha: https://commission.europa.eu/document/download/27636865-211e-46fe-97fb-582b514c78f9_en?filename=mission-letter-mcgrath.pdf.

3.12. Jak EKES stwierdził już wcześniej, w strukturach i procesach dialogu społecznego należy w pełni doceniać, szanować i promować szczególną rolę organizacji partnerów społecznych. Przyznał zarazem, że dialog obywatelski, z udziałem szerszego grona zainteresowanych stron i na temat większego spektrum zagadnień, jest odrębnym procesem ([24]). Dyskusje i wszelkie działania dotyczące dialogu obywatelskiego, włączając w to platformę społeczeństwa obywatelskiego, nie mogą podważać dialogu społecznego lub roli i prerogatyw partnerów społecznych określonych w Traktatach, naruszać tych elementów ani ingerować w nie. Dialog społeczny trzeba wzmacniać, a nie ograniczać.

## 4. **Torowanie drogi dla ram bardziej sprzyjających dialogowi obywatelskiemu na szczeblu UE**

4.1. Stwierdzono ([25]), że istniejące unijne ramy dialogu obywatelskiego obejmują zarówno wymiar pionowy (sektorowy dialog obywatelski między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego a ich partnerami w ramach obejmujących władze ustawodawcze i wykonawcze na temat konkretnych polityk), jak i wymiar przekrojowy (usystematyzowany i regularny dialog między instytucjami UE lub ich krajowymi odpowiednikami a społeczeństwem obywatelskim w sprawie rozwoju UE i jej polityk przekrojowych). Dialog obywatelski dotyczy zarówno konkretnych obszarów polityki, jak i ogólnych wytycznych politycznych, takich jak roczny program prac Komisji Europejskiej.)

4.2. W związku z tym i z myślą o ułatwieniu im współtworzenia ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim europejskich ram, które w większym stopniu sprzyjają dialogowi obywatelskiemu na szczeblu UE, EKES zwraca uwagę instytucji unijnych na następujące dobre praktyki krajowe, podkreślając udane procesy partycypacyjne:

4.2.1. We Francji Krajowa Komisja Debat Publicznych (CNDP) ([26]) jest niezależnym organem, który chroni prawo społeczeństwa do uzyskania informacji i do udziału w opracowywaniu projektów i polityk publicznych mających wpływ na środowisko. Kwestionowanie przez nią od najwcześniejszych etapów nie tylko sposobów, ale i przyczyn wywarło wpływ na podejmowane decyzje.

4.2.2. We Włoszech art. 118 konstytucji gwarantuje obywatelom prawo do autonomicznej inicjatywy w interesie ogólnym, na równi z instytucjami publicznymi. Ta zasada pomocniczości znajduje odzwierciedlenie w lokalnych przepisach dotyczących administracji dzielonej, choć jej stosowanie jest nadal skomplikowane i podlega różnym interpretacjom ([27]).

4.2.3. W Irlandii Krajowa Rada Społeczno-Gospodarcza (NESC) ([28]) analizuje i przedstawia rządowi strategiczne kwestie polityczne dotyczące zrównoważonego rozwoju gospodarczego, społecznego i środowiskowego. NESC obejmuje pięć filarów partnerstwa społecznego: związki zawodowe, organizacje przedsiębiorców i pracodawców, organizacje rolnicze, sektor obywatelski i sektor wolontariatu oraz filar środowiskowy.

4.2.4. Na Łotwie podpisano w 2005 r. Memorandum o współpracy ([29]) między rządem a ponad 500 organizacjami, które zapewnia strukturę dialogowi obywatelskiemu. Dialog obywatelski zaczyna obecnie odgrywać kluczową rolę koordynacyjną w postaci grup roboczych, możliwości arbitrażu i portalu poświęconego decyzjom publicznym. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego uczestniczą również w dorocznym forum parlamentarnym, dniach otwartych drzwi oraz w przygotowaniu sprawozdania dotyczącego spraw zagranicznych i europejskich. Wszystkie dokumenty są dostępne online, a posiedzenia często odbywają się w trybie hybrydowym, aby ułatwić udział regionów.

4.2.5. W Niderlandach Rada ds. Klimatu ([30]) jest organem doradczym odpowiedzialnym za opracowanie krajowego porozumienia klimatycznego w latach 2018–2019. Zgromadziła ona przedstawicieli sektorów gospodarki, organizacji społeczeństwa obywatelskiego i władz lokalnych pod kierownictwem rządu. W porozumieniu przedstawionym w 2019 r. podkreślono nieodwracalność transformacji energetycznej i potrzebę silnego zaangażowania politycznego.

([24]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, punkt 1.4.
([25]) Zob. np. Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wzmocnienie dialogu obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE: kierunki działań" (opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji belgijskiej) (Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj), punkt 3.5.
([26]) www.debatpublic.fr.
([27]) www.labsus.org/2024/03/unutopia-realizzata-dieci-anni-dopo.
([28]) www.ihrec.ie.
([29]) www.icnl.org/wp-content/uploads/Latvia_memo.pdf.
([30]) www.klimaatakkoord.nl.

4.2.6. W Szwecji ([31]) współpraca między rządem a społeczeństwem obywatelskim opiera się na platformach dialogu i partnerstwach strategicznych mających na celu zwiększenie udziału obywateli w kształtowaniu polityki publicznej. Ważną rolę w zakresie gotowości na wypadek sytuacji kryzysowej odgrywają szczeble od indywidualnego do lokalnego i krajowego.

## 5. **Organizacja w ramach poszczególnych instytucji UE**

5.1. Rola konsultacyjna EKES-u umożliwia europejskiemu społeczeństwu obywatelskiemu uczestnictwo w procesie decyzyjnym Unii Europejskiej, wspierając tym samym ideę europejską i przyczyniając się do zwiększenia zaufania obywateli do Europy ([32]).

5.2. Dialog obywatelski powinien być organizowany z udziałem trzech głównych instytucji unijnych zgodnie z ich odpowiednimi strukturami i celami. Poniżej przedstawiono niektóre środki, które można podjąć.

5.3. Parlament Europejski – oprócz wyznaczenia wiceprzewodniczącej lub wiceprzewodniczącego, których zadaniem jest przygotowanie zorganizowanego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, w sekretariacie każdej komisji parlamentarnej można utworzyć punkty kontaktowe ds. dialogu obywatelskiego, w tym coroczny dialog z organizacjami przedstawicielskimi w tych komisjach oraz doroczny dialog ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim na temat kluczowych kwestii omawianych w Parlamencie, wspierając tym samym kontakty między sprawozdawczyniami i sprawozdawcami a organizacjami społeczeństwa obywatelskiego.

5.4. Komisja Europejska – należy utworzyć następujące elementy: wytyczne dotyczące dialogu obywatelskiego z różnymi dyrekcjami generalnymi; międzyresortowa grupa ds. dialogu obywatelskiego z członkami z różnych dyrekcji generalnych; kursy szkoleniowe w zakresie dialogu obywatelskiego; oraz, zgodnie z wcześniejszymi propozycjami, platformy społeczeństwa obywatelskiego, której gospodarzem jest EKES. W związku z tym w kwietniu 2025 r. Prezydium EKES-u postanowiło powołać specjalną grupę członkiń i członków Komitetu w celu dalszego rozwijania zaangażowania EKES-u w platformę.

5.5. Rada – Rada powinna sprawdzić, w jaki sposób może organizować systematyczne konsultacje ze zorganizowanym społeczeństwem obywatelskim na temat swoich prac legislacyjnych i politycznych. Mogą one przyjąć formę zaproszeń dla organizacji społeczeństwa obywatelskiego na posiedzenia jej grup roboczych. Ponadto rotacyjne prezydencje Rady mogą organizować spotkania na temat swych priorytetów z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego ([33]).

## 6. **Dialog obywatelski a EKES**

6.1. EKES, jako organ doradczy złożony z przedstawicieli pracodawców, pracowników i innych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, odgrywa kluczową rolę w ochronie i promowaniu dialogu obywatelskiego.

6.2. Obecne praktyki promujące zaangażowanie społeczeństwa obywatelskiego UE w prace Komitetu będą kontynuowane, w szczególności Grupa Łącznikowa, organizowanie wysłuchań z udziałem zorganizowanego społeczeństwa obywatelskiego, wkład w sporządzanie opinii EKES-u, test wpływu polityki UE na młodzież, zapraszanie przedstawicielek i przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego do zabierania głosu na sesjach plenarnych oraz doroczny Tydzień Społeczeństwa Obywatelskiego.

6.3. W następstwie planu działania przyjętego przez forum organizacji pozarządowych w Rydze w 2015 r. Grupa Łącznikowa EKES-u przygotowała w 2018 r. plan działania dotyczący wdrożenia art. 11 ust. 1 i 2 Traktatu. Jedną z propozycji było utworzenie europejskiego obserwatorium dialogu obywatelskiego. EKES przyjmuje do wiadomości ten wniosek ([34]).

([31]) www.nodsverige.se/english/.

([32]) Nowe badanie Eurobarometr pokazuje rekordowo wysokie zaufanie do UE: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_6126.

([33]) Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego „Wzmocnienie dialogu obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE: kierunki działań" (opinia rozpoznawcza na wniosek prezydencji belgijskiej) (Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj).

([34]) Dz.U. C, C/2024/2481, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2481/oj, punkt 1.11.

6.4. Wreszcie EKES ponawia apel zawarty w opinii w sprawie *wzmocnienia dialogu obywatelskiego i demokracji uczestniczącej w UE* o opracowanie strategii na rzecz dialogu obywatelskiego skutkującej planem działania, która mogłaby stać się jednym z filarów europejskiej tarczy demokracji.

Bruksela, dnia 16 lipca 2025 r.

*Przewodniczący*
*Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego*
Oliver RÖPKE